

ДНЕВНИКЪ XII.

Засѣдание на 14-й Ноемврий 1879 година.

Подъ прѣдсѣдателството на Ив. Евст. Гешовъ.

Прѣдсѣдательтъ открива засѣданието, часа въ 12, п. пладнѣ, и съобщава на Събранието състава на присѣдствіето. Присѣдствувать 43 члена; отсъдствувать 10, а именно съ отпускъ Д-ръ Вълковичъ и Епископъ Франциско; безъ отпускъ: Груевъ, Исмаилъ Бей, Кръстевъ, Наибъ Ефенди, Митрополитъ Панаретъ, Митрополитъ Неофитъ, Мюфти Ефени и Шеихъ Ефенди.

Протоколътъ на миналото засѣдание ся прочита и приема безъ поправка.

Секретарьтъ чете едно прошение на Д-ръ медицины Барбара, назначенъ съ приказъ кантонний Докторъ въ града Нова-Загора, въ което като явява че билъ изваденъ отъ служба безъ мотивъ, моли да ся ислѣдва дѣлото за оставката му и да му ся позволи помежду това да испълнява длъжността си.

Прѣдсѣдательтъ обявява, че бюрото ще отпрати прошениято до комиссията за прошения, и моли Събранието да пристъпи къмъ първий въпросъ на дневний рѣдъ, слушанието резултата на провѣрката на пълномощнитѣ писма сж приглѣдани и намѣрена редовна.

Слѣдъ това съобщение, Секретарьтъ забѣлѣзва, че имената на назначенитѣ преставители Беневъ, Юнтовъ и Мирковичъ не носятъ печатъ.

Странский въ развивание на предложението, което направи въ миналото засѣданне, касателно провѣрението писма на назначенитѣ отъ Генераль Губернатора депутати, прѣдлага, присѣдствующитѣ въ Областното Събрание въ качество на членове по право, да прѣдставятъ документитѣ, които удостовѣряватъ че тѣ сж дѣйствително лица които иматъ това право.

Прѣдсѣдательтъ прѣдлага на Събранието да ся произнесе върху прѣдложението на Д-ръ Странский.

Това прѣдложение дава поводъ на едно кратко разисквание въ което взематъ участие Маджаровъ, Странский, Стамболский и Тилевъ. Маджаровъ, подържа, че не е нужно печата на писмата на назначенитѣ и по право членове кога тѣ иматъ подписа на когото трѣбва. Д-ръ Странский покрѣпя предложението си; Стамболский и Тилевъ го подкрѣпятъ като възразяватъ на Маджарова.

Прѣдложението на Странский като ся подкрѣпя още отъ трима члена, ся полага на гласуване и приема.

Стамболский прѣдлага, съгласно членъ 6 на вжтрѣшния правилникъ, намѣренитѣ безъ печатъ пълномощни да ся прѣпратятъ на Главний Управитель.

Странскии подкрѣпя Стамболскии и прѣдлага да ся прѣдоставятъ на бю-
ро то тия формалности.

Събранието рѣшава да ся изпълнятъ отъ бюро то формалноститѣ на 6 чл. на
правилника.

Прѣдсѣдательтъ моли Събранието да пристѣпи къмъ вторий въпросъ отъ
дневний редъ, рапорти на бюджетарната коммиссия за подвижнитѣ тимбри.

Ив. Ст. Гешовъ, членъ отъ тая коммиссия, извѣстява, че рапортътъ не е
още готовъ, и че за да ся приготи, нуждни сѣ поне 10 минути и за това пре-
длага да ся премине на третий въпросъ.

Странскии като ся основава на увѣрението на Ив. Ст. Гешова, прѣдлага
да ся даде отпущкъ отъ колкото да ся нарушава дневний редъ.

Прѣдсѣдательтъ напомня на Събранието, че въ едно минало засѣдание въ
единъ подобенъ случай то рѣши да приеме отпущкъ, нежели да покътне дневний
редъ и обявява че ако прѣдложението на Странскии ся поткрѣпя, той ще го тури
на гласуване.

Прѣдложението ся подкрѣпя и подлага на гласуване, Събранието ся произнесе
за въ полза на отпущка отъ 10 минути.

При изпълнението на отпущка, рапорта на бюджетарната коммиссия за тим-
битѣ ся прочита отъ Величкова, докладчикъ на коммиссията.

Рапортъ.

Отъ бюджетарната коммиссия за въпросътъ на подвижнитѣ тимбри.

Почитаемото Областно Събрание като възложи на бюджетарната коммиссия из-
учванието на въпроса за подвижнитѣ тимбри, тя поиска да ся занимае съ него
още въ първото си засѣдание, 9-й Ноемврий. Тя ся видѣ за жалость принудена
да отложи разискванията върху тоя прѣдметъ до като добие нуждитѣ документи и
освѣтления. Нѣкои отъ тия документи ѝ ся дѣйствително доставиха, като писмен-
нитѣ изяснения на директора на финанситѣ въ отговоръ на запитванието на
Т. Кесяковъ относително до тимбитѣ, и приказътъ на Главний Управитель за
тарифата на монетитѣ. Тя искаше и други нѣкои документи, като постановленията
на частний съвѣтъ на Главний Управитель касающи ся до монетарния въпросъ въ-
обще, както за тарифата на монетитѣ така и за пуцанието въ кръгообръщение на
подвижнитѣ тимбри. Но тия документи не ѝ ся доставиха. При всѣ това на въ-
проса въ второто си засѣдание.

Коммиссията ся убѣди най първо, че за да ся дойде до едно заключение
върху въпросътъ за подвижнитѣ тимбри, необходимо е да ся земе по напрѣдъ
едно рѣшение върху въпросътъ за монетарната система.

Върху послѣдний въпросъ, отъ който прихожда първий, коммиссията дойде до
заключение че, за доброто на страната за да ся избави населението отъ злоупо-
трѣбленията на спекулаторитѣ, нужно е да ся обединятъ и уравниятъ монетитѣ
въ областта на основание на златната стойность на т. лира отъ сто гроша. Тая
нужда едногласно ся призна отъ членоветѣ на коммиссията. Двама само отъ г. г.
членоветѣ на коммиссията ся въздържаха да гласоподаватъ, не зашото не бѣха съ-
гласни за спаданието на турската лира, нъ зашото мислѣха че едно рѣшение върху

тоя въпросъ трѣбва да се земе слѣдъ като се изнамѣри срѣдство за допълнителна съответствующа монета.

Тая нужда веднажъ припозната, комиссията разглѣда срѣдствата за укрѣпленіе на златната стойностъ на турската лира, разисква първо срѣдството прѣдставено отъ правителството и което състои, както Ви е извѣстно въ употреблението въ общежитието на подвижнитѣ тимбри. Които поддържаха това срѣдство, прѣдложиха да се приематъ тия тимбри да влѣзатъ въ кръгообръщение като допълнителни монети за сумми не привишающи 4 гроша, и на сѣки 2 години, за сигурация, да се препечатватъ.

Това прѣдложение се подкрѣпи отъ трима души върху 10 гласоподаваче, отъ които 4 се произнесоха противъ, а 3 въздържаха отъ гласоподаване.

Второ едно срѣдство се прѣдложи отъ нѣкои членове на комиссията. То състои отъ насичанието на Портата на съответствующи размѣни сребърни монети. Ето това прѣдложение въ цѣлостта му:

Областното Събрание да направи единъ актъ, който да се подложи на Главний Управителъ и чрезъ който да се изиска отъ Портата да отсѣче сребърни размѣнни монети отъ 5, 10, 20 и 40 пари стойностъ съответствующа на златний аяръ на турската лира отъ 100 гр. съ единъ знакъ, който да ги отличава отъ съществуващитѣ съ относителна стойностъ турски сребърни монети. Тоя актъ да се подържи съ молба и настоятелностъ, а въ случай на категорическо отказване страната да се отнесе до Европейската комиссия за да иска съдѣйствието ѝ.

Това прѣдложение се подкрѣпи отъ 5-тѣ членове върху 10 гласувачи, отъ които единъ се произнесе противъ, а 4 се въздържаха отъ гласоподаване.

Отъ горнето изложение почитаемото Събрание вижда че комиссията намѣри двѣ срѣдства за уравнивѣсяване на монетарната система. Ако нуждата за това уравнивѣсяване, основата на златний аяръ на турската лира, се приема отъ почитаемото Областно Събрание, нему остая да се произнесе върху приеманието на едно отъ горнитѣ двѣ срѣдства, или, ако ги отхвърли да изнамѣри едно трето.

Пловдивъ, 14 Ноемврий 1879.

Докладчикъ на Бюджетарната Коммиссия

(Подписалъ) **Величковъ.**

Прѣдсѣдательтъ привежда 34 членъ на Правилника, спорѣдъ който разискванието на рапортитѣ на комиссиитѣ почва най малко два дни слѣдъ прочитанието имъ и поканва Събранието да каже, кога иска да стане разискванието по прѣдмѣта на тимбритѣ, още днесъ ли, или възъ основание отъ 34 членъ, да се отложи разискванието.

Ив. Ст. Гешовъ мисли, че трѣбва да се отложи този въпросъ за тимбритѣ за да се обмисли добрѣ. Той иска отлаганието по причина че се прѣдставятъ отъ бюджетарната комиссия двѣ прѣдложения за дотѣкнителни монети.

Маджаровъ счита въпроса, отъ главна важностъ, и подкрѣпя Гешова.

Хакановъ казва, че не ще бѣде лоше, ако Събранието приеме прѣдложението на Гешова като вземе прѣдъ видъ това що ни казва въ миналото засѣдание Директоръ на Финансиитѣ, че е молилъ Вълковича да настоя въ Цариградъ за отсичаніе на дотѣкнителни сребърни монети.

Калчевъ не разбира предложението на Хаканова, тъй като Вълковичъ нѣма да ся завърни утрѣ ни другий день.

Герджиковъ подкрѣпя Гешова, но съ това условие, че съгласно съ правилника, отлаганието ще бѣде за идущето засѣданне.

Прѣдсѣдательтъ забѣлѣзва, че ако предложението на Гешова ся приеме, засѣданието трѣбва да станѣ не по късно отъ два деня.

Предложението ся гласува и приема.

Прѣдсѣдательтъ прогласява, че на дневенъ рѣдъ остава, запитванието на Воденчарова, отправено до Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла по поводъ на едно произшествие случивше ся въ Бургасъ между гавазина на Английскій консулъ и двама мѣстни жандарми.

По предложение на Прѣдсѣдательтъ и желанието на Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, Воденчаровъ разказва изново случката, тъй както я излага въ писменното си предложение.

Директорътъ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла отговаря, че вчера получилъ телеграмма по тая втора случка. Телеграммата била съгласна съ изложението на Воденчаровъ, но тя не излагала случката тъй подробно. Директора свършва като казва, че телеграммата обѣщавала подробности съ рапортъ, и че дѣлото ся намѣрвало за разглѣждане въ сѣдилището.

Воденчаровъ казва, че е доволенъ отъ обясненията на Директора, на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, като ся надѣе че ще съобици на Събранието рапорта за подробноститѣ когато получи.

Стамболскій не намѣрва удовлетворителни обясненията на Директора, защото случкитѣ ся послѣдватъ една подиръ друга. прѣжната случка ся замълча и незнамъ що става съ нея и желае да знае какъ ся наказватъ подобенъ родъ обида, нанѣсена на началството ни.

Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла казва, че за първата случка ще пише и щомъ добие отговоръ ще извѣсти на Събранието.

Величковъ казва, че ся учи какъ новий жандармерийски началникъ на гр. Айтосъ като стигналъ въ града, ималъ за първа грижа да испусне нѣкои затворници отъ градската тъмница. Той иска да знае какъ посрѣщнало правителството тоя произволъ, ако дѣйствително такъвъ произволъ е станалъ, и налѣга, щото правителството да вземе мѣрки за спиранieto на всѣду на подобни произволи.

Директорътъ отговаря, че нѣмалъ извѣстие за тази случка, и че желае да знае, отъ гдѣ има Величковъ тия свѣдения.

Величковъ казва, че ся основава на частни свѣдения, които мисли че е свободенъ да не казва.

Стамболскій забѣлѣзва че, при всичко, че запитванието на Величкова ся опира на частни свѣдения, то е справедливо и трѣбва Директорътъ да не го остави безъ отговоръ.

Директора обявява, че нѣма извѣстие, но ако Събранието желае той може да заповѣда да му се доставятъ свѣдѣния.

Прѣдсѣдательтъ прогласява дневний рѣдъ исчерпанъ.

Саллабашовъ казва, че по извѣстни на Депутатитѣ причини, въ послѣднитѣ 4 години нѣкои страни бѣха съвсѣмъ опустошени и голѣма часть отъ насе-

лението бѣше достигнало до таквози бѣдно състояние, щото оставено само на себе си, то щѣше да погине отъ гладъ и студъ. Намѣриха ся обаче благодѣтели, намѣриха ся частни лица и дружества, които побудени отъ челоуѣколюбиво чувство, испроводиха щедри материални помощи и истѣгнаха отъ обиятия на смъртта хиляди наши братия. По тѣзи причина, той моли депутатитѣ да благодарятъ отъ страна на населението отъ областта на неговитѣ благодѣтели и поднася слѣдующето писменно прѣдложение: „Областното Събрание публично благодари на лицата и дружествата, които сж пожертвували съ благодѣтелна цѣль каквито и да би били материални помощи, отъ които една значителна часть е била прѣдначена за облекчение на бѣдното състояние на областта, и че моли да му съобщатъ своитѣ адреси, списъкъ и цѣльта на подаренитѣ нѣща, или сумми и лицата, чрезъ които сж тѣ прѣпроведени въ тѣчение на послѣднитѣ 4 години.“

Калчевъ казва, че това е първото прѣдложение за признателность, което ся чува въ тая сграда и като го напълно сподѣля, той го подкрѣпя; той казва, че неможе да ся забравятъ щедритѣ материални помощи прѣди и въ врѣме на войната на челоуѣколюбиви лица, които избавиха хиляди наши братия отъ погибель; и подиръ войната, казва той, пакъ щедри материални помощи ни дадоха възможность да поставимъ областта си нѣкакъ си въ по завидно положение отъ това, което ѝ създадоха. По поводъ на това прѣдложение, той обръща вниманието на Събранието и върху ония велики лица, които прѣдизвикаха тия щедри помощи, които подигнаха симпатиитѣ на свѣта къмъ насъ и които защитиха страждующитѣ на страната.

Беневъ ся съгласява, да ся благодари на благодѣтелитѣ на областта и приема на пълно прѣдложението на Саллабашова, само иска да обърне вниманието на Събранието върху положившитѣ живота си за искупление свободата на страната, като казва, че и тѣмъ сме длъжни да изразимъ вѣчна благодарность.

Прѣдсѣдателтъ прѣкъсва ораторътъ и му забѣлжва да се не впуска въ политика.

Величковъ казва, че ако прѣдложението на Саллабашова има укоризненна страна, тя състои въ това, че то е много късно направено. Това прѣдложение, продължава той, трѣбваше да стане при конституиранieto на Събранието, нъ подобръ късно нежели никога. Той счита за нѣщо по възможно, изискванието на адреситѣ на челоуѣколюбивитѣ лица и дружества, които сж помогнали на областта ни, а тѣй сжщо и изисквание списъка на подаренитѣ нѣща. За това той прѣдлага да ся формулира прѣдложението подъ тоя видъ: „Областното Събрание изразява своята явна благодарность на лицата и на дружествата, които прѣзъ послѣднитѣ 4 години сж пожертвували съ благодѣтелна цѣль каквито и да би било материални помощи за облекчение на бѣдното състояние на областта“.

Стамболскій казва, че като анализира прѣдложението на Саллабашова намѣрва въ него най умѣстно, изискванието имената на лицата и на дружествата, които сж ся притекли на помощ на злочестата ни страна, а тѣй сжщо и списъка на ассигнованитѣ отъ тѣхъ сумми и вещи въ видъ на помощъ, защото огромни сумми сж ся дарили и не сж пристигнали на назначенитѣ мѣста, както напр. подаренитѣ за водачи прѣзъ балкана пари и пр.

Груевъ като казва, че Областното Събрание има да ся занимава съ друго-

яче важни работи за устройството и благоденствието на страната, прѣдставя като неумѣстно прѣдложението на Саллабашова, особено що се касае до списъцитѣ на подаренитѣ вѣщи, понеже по този начинъ ний искаме да контролираме тѣзи, които сж били прѣпращали помощитѣ, а ний нѣмаме това право, защото ний сме прѣдставители на Источна Румелия, а тогава когато се испращаха помощитѣ, Источна Румелия не съществуваше. Той поддържа мнѣнието на Величкова.

Караджовъ обръща вниманието на депутатитѣ върху опустошената ни чрѣзъ миналитѣ години областъ, описва голотата и оскудността на останалитѣ безъ покривъ жители по Загора, жертви на неприятелскій фанатизмъ, напomnia благодарѣнията на Пловдивчани, а най вече на инностраннитѣ чловѣколюбиви лица и дружества, съ които благодарѣнията олекчиха горката сждба на помѣнатитѣ злощастници и свършва като казва, че е дошло врѣме да изпълнимъ чловѣческата си длъжностъ спрямо тѣзи благодарѣния, че е врѣме да изразимъ своята дълбока благодарностъ и признателностъ.

Хакановъ казва, че прѣдложението на Саллабашова не може отъ да не срѣщне отзивъ въ всичкитѣ сърдца и го приема напълно, нъ това прѣдложение, спорѣдъ него е несправедливо отъ тая точка, че то благодари твърдѣ много на ония, които сравнително съ нашитѣ други благодарѣтели иматъ по голѣмо право на нашата благодарностъ и за които нищо не ся спомѣнува въ това прѣдложение; по тая причина той прѣдпочита прѣдложението за благодарностъ тъй както е измѣнено отъ г-на Величкова и иска тоя въпросъ да ся рѣши по скоро за да ся пристъпи къмъ дневний рѣдъ.

Саллабашовъ възразява на Груева, като казва, че незнае какъ мислятъ почитаемитѣ депутати, нъ че той счита себе си за компетентъ да контролира и изслѣдва всички злоупотрѣбления, които би били станали ако ще и прѣди 10 години въ врѣда на населението, което той прѣдставлява, нъ че той при все това съ исканието списъци за вѣщитѣ не е ималъ намѣрение да контролира лицата чрѣзъ които сж прѣпроведени, понеже никого не подозрѣва, а желае само за да съхранявами въ архивитѣ тия списъци за спомѣнъ. Той не разбира възраженията на Хаканова, когато неговото прѣдложение е всеобщо и благодари на всички наши благодарѣтели.

Прѣдложението на Величкова ся подкрѣпя и прѣдсѣдателтъ го поканва да го напише.

Найденовъ заключава отъ думитѣ на говорившитѣ, че Събранието приема прѣдложението за благодарностъ. Породиха ся двѣ мнѣния, казва той, прѣдложението на Саллабашова е да ся благодари на благодарѣтелитѣ на страната и сжщеврѣменно да ся помолятъ да испратятъ описанието на подаденитѣ вѣщи, 1-о прѣдложението на Груева, че Събранието трѣбва да ся занимава не съ такива работи, а съ устройството на поправлението на страната и пр. Колкото до мене, продължава той, азъ прѣдпочитамъ прѣдложението на Саллабашова и отъ измѣнението на Величкова, понеже прѣдложението на Саллабашова има двѣ неуспорими прѣимущества; 1-о то ще подбѣйствува за стиганieto на назначението имъ много помощи неправедно усвоени отъ частни лица, 2-о за въ бѣдѣщето ще прѣдубѣждава отъ такива достоупорителни задържания на сумми или вѣщи прѣдназначени за бѣднитѣ.

Янкуловъ казва, че той билъ отъ първитѣ, които сж искали да се изразятъ чувства на благодарностъ, нъ Събранието електризирано отъ словото на Величкова въ едно отъ миналитѣ засѣдания, прие, да се отправятъ благодарствени слова до които трѣбва вънъ отъ сградата на Събранието, прочее, за да бжде Събранието послѣдователно въ онова, което върши, той (Янкуловъ) прѣдлага да се остави разискванието на подобни въпроси за да се мине на дневний рѣдъ.

Ив. Ст. Гешовъ не е на мнѣние да се изискватъ свѣдѣния за помощитѣ, като казва, че въ такъвъ случай и Леди Странгфоръ ще проводи списъкъ на чергитѣ си, съ които е облѣкла нѣкои нещастници; кой незнае, казва той, колко сториха тѣзи дрипили, колко малко тя заслужва признателността ни, като поддържа прѣди и послѣ войната съсипителната за насъ оная политика (ржкоплѣскание). Той ся съгласява съ д-ръ Янкулова и Величкова, относително изражението на благодарствени чувства на благодѣтелитѣ въобще на областта, на която положението спорѣдъ него не е тѣй завидно, както ся изрази Калчевъ прѣди малко, както е вѣрвалъ винаги и славното бждще на която е провъзгласявалъ въ извѣстна една наздравица.

Свѣщен. Тилевъ като признава, че е длъжность чловѣческа да ся благодарятъ на ония, които сж дали помощъ на братията ни, казва, че е по добрѣ да ся погрижимъ за олежението на окаянитѣ хиляди наши братия, които и сега ся намиратъ въ неволя. За това той подкрѣпя прѣдложението на г-на Величкова и прѣдлага да ся дойде до дневенъ рѣдъ.

Събранието рѣшава сключванието на разискванието. Прѣдсѣдательтъ туря на гласуване най напредъ прѣдложението на Саллабашова, което, по желанието на Събранието ся прочита още веднжжъ. Събранието отхвърля прѣдложението на Саллабашова.

Прѣдложението на Величкова ся приема отъ Събранието заедно съ поправката прѣдложена отъ него, да ся прибави думата „морални“ при думитѣ „материални“ помощи.

Калчевъ прави забѣлѣжка върху това, което Гешовъ спомѣнува въ словото си за нѣкоя наздравица, станала вънъ отъ Областното Събрание. Той мисли, че въ всѣко парламентарно Събрание длъжность е на ония, които го ржководятъ да спиратъ и избличаватъ тия, които дръзватъ да нападатъ и привождатъ фактове, които не отговарятъ на височината и на достойнството на това прѣдставително тѣло; слѣдователно и лицето трѣбваше да ся избличи за непристойнитѣ думи, които сж доказателство, че то е далечъ отъ да цѣни положението и назначението си.

Прѣдсѣдательтъ забѣлѣжва на Калчова, че той не чулъ никакви неприлични думи.

Събранието настоява за дневний рѣдъ.

Маджаровъ пита, какъ и кога ще ся изпълни прѣдложението за благодарностъ, бюрото ли ще ся натовари съ отправянието на адреса до когото трѣбва, или други ще извършатъ това.

Прѣдсѣдательтъ казва на Маджарова, че бюрото не е задължено за това и нѣма да прави никакви адреси и писма; прѣдложението на Величкова като ся записва въ протокола това е достатъчно и благодарността ся намѣрва тѣй изразена.

Събранието рѣшава идущето заседание да стане въ петъкъ 16-й того, и за дневенъ рѣдъ опрѣдѣля: 1-о съобщението на резултата на провѣрката довѣрителнитѣ писма на останалитѣ депутати, и 2-о разискванието касателно тимбритѣ.

Прѣдсѣдательтъ съобщава вслѣдствие на питанието на Величкова, че ся снѣха достатъчно число прѣписи отъ законопроекта за административното подраздѣление на областта.

Прѣдсѣдательтъ обявява часа въ 3^{1/2} заседанието закрыто поканва и депутатитѣ да заминатъ въ секциитѣ.

Прѣдсѣдатель: **Ив. Ев. Гешовъ**

Подпрѣдсѣдатели: { Д-ръ Стамболский
 { Д-ръ Странский

Секретари: { Ив. Ст. Гешовъ
 { Саллабашовъ